

ŘÍŠE: Amoebozoa (dříve součást Protozoa)

ODDĚLENÍ: Myxomycota (Mycetozoa)

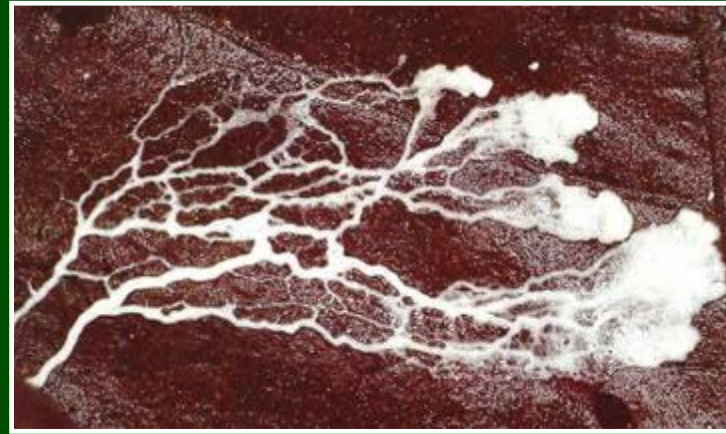
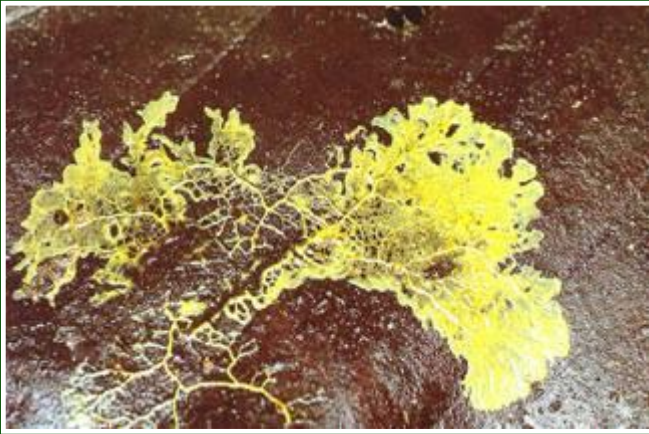
TŘÍDA: Myxomycetes (Myxogastrea)

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

- trofickou fázi představují myxaméby, myxomonády, pseudoplazmodia nebo plazmodia
- reprodukční fázi představují různé typy sporokarpů (plodniček), které dle morfologie dělíme na tři typy:
  - drobná přisedlá nebo stopkatá sporangia
  - větší polštářovitá nebo kulovitá aethalia
  - síťovité plazmodiokarpy
- sporokarpy jsou kryté peridií a uvnitř sporokarpů se tvoří kapilicium a spory
- přes 60 rodů a téměř 800 druhů s globálním rozšířením

Myxomycetes – trofická fáze (obrazová prezentace)

Amébovitě se pohybující makroskopické faneroplazmodium představuje trofickou fázi v životním cyklu hlenek. Lze jej nejčastěji nalézt na vlhkém dřevě, kůře a listovém opadu.

Z faneroplazmodií vznikají většinou makroskopické sporokarpy, v tomto případě stopkatá sporangia.

Lycogala epidendrum (vlčí mléko oranžové)

Aethalia (sporokarpy typické pro rod *Lycogala*) jsou téměř kulovitá, častá na tlejícím dřevě. Mladá aethalia mají peridii růžovou a pružnou, ve zralosti je peridie šedohnědá, křehká a lámavá.

(makroskopické pozorování
herbářové položky)

mladá, nezralá aethalia

zralá, rozpadající se
aethalia

Stemonitis (pazderek)

(makroskopické pozorování herbářové položky, mikroskopický preparát)

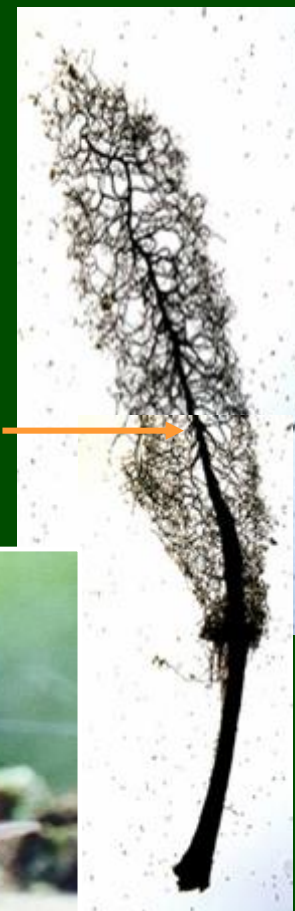
Sporangiální hlenka, jejíž stopkatá válcovitá, až 2 cm dlouhá sporangia vyrůstají většinou nahloučena v těsném svazečku.

Stopka přechází uvnitř sporangia v kolumelu, z níž vybíhají větvená vlákna kapilicia.

Relativně častá hlenka na mrtvém dřevě.

kolumela

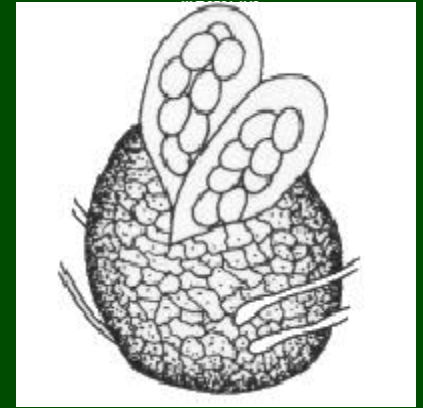
ODDĚLENÍ: Ascomycota

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

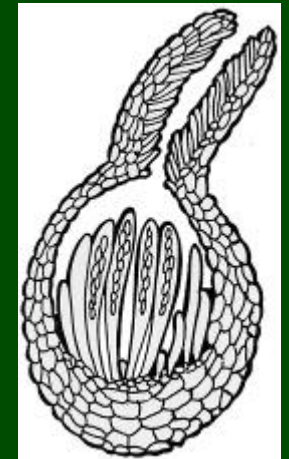
- při pohlavním procesu dochází ke vzniku dikaryotických hyf, tvořících makroskopické útvary - **plodnice (askomata)**
- výtrusy (askospory) vznikají ve **vřecku** (latinsky **ascus**)
- u mnoha zástupců se vřecká a askospory za normálních podmínek vůbec netvoří a houba žije jen v imperfektním stadiu (anamorfa)

TYPY PLODNIC ASKOMYCETŮ

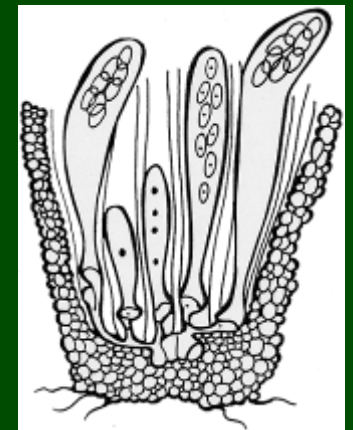
kleistothecium je uzavřená plodnice, otvírá se rozpadem; vřecka nejsou nijak uspořádána

perithecium - kulovitá nebo protáhlá plodnice (často bývají zanořeny ve sterilní hmotě stromatu), vřecka uspořádána uvnitř v theciu (dozrávají postupně), mezi nimi se tvoří sterilní hyfová zakončení - parafýzy, na vrcholu ústí - ostiolum

apothecium - primárně miskovitá plodnice (odvozeně pak různých tvarů); vřecka jsou uspořádána v theciu na povrchu plodnice, parafýzy vytvořeny

TŘÍDA: Sordariomycetes

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

- peritheciální unitunikátní vřeckovýtrusé houby
- askomata (perithecia) jsou často zanořena do stromatu
- hojné jsou anamorfy, některé ekonomicky (fytopatologicky) významné
- výskyt na širokém spektru substrátů (dřevo, bylinný opad, mrtvý hmyz, exkrementy býložravců apod.)

Nectria cinnabarina - rážovka rumělková

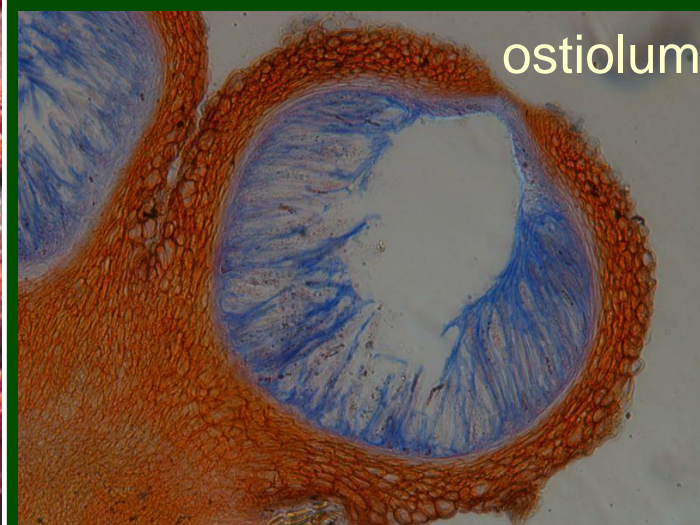
Výskyt: na dřevě (nejčastěji větvích) listnatých stromů.

(herbářová položka)

(trvalý preparát)

polštářovitá
sporodochia anamorfy
Tubercularia vulgaris

perithecia nahloučená
kolem rudimentárního
stromatu (teleomorfa)

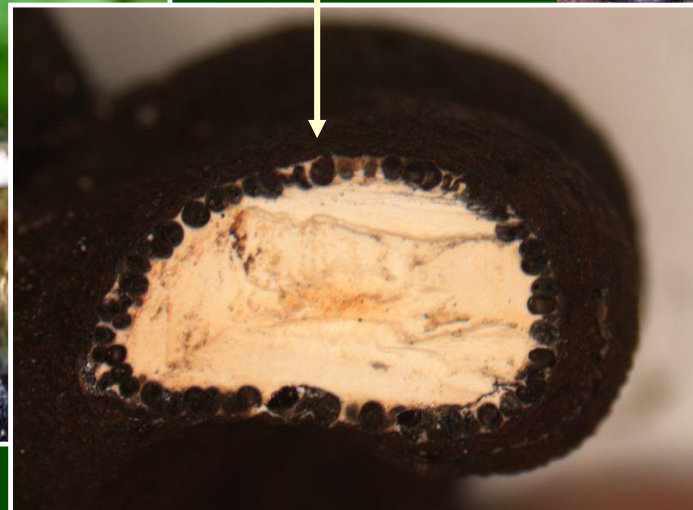
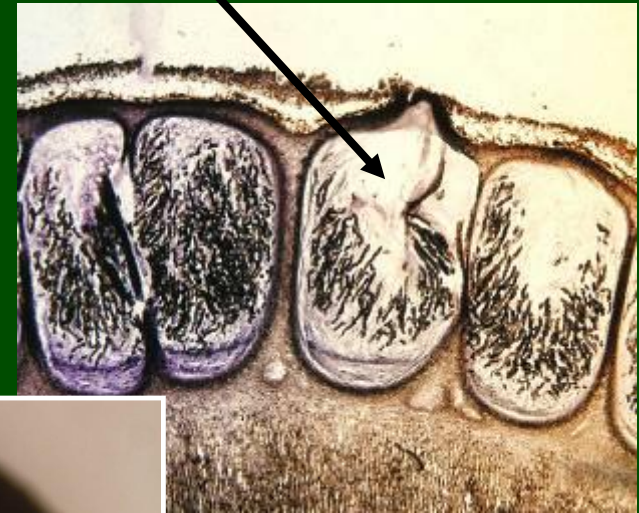

Xylaria polymorpha
dřevnatka mnohotvárná

(herbářová položka)

Stromatický lignikolní askomycet, jehož několik centimetrů velká, kyjovitá stromata lze nalézt na mrtvém vlhkém dřevě listnáčů. Ve stromatech jsou askomata (perithecia).

TŘÍDA: Leotiomycetes

řád Erysiphales - padlí

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

biotrofně parazitické houby

extramatrikální mycelium se vytváří na povrchu listů napadených rostlin

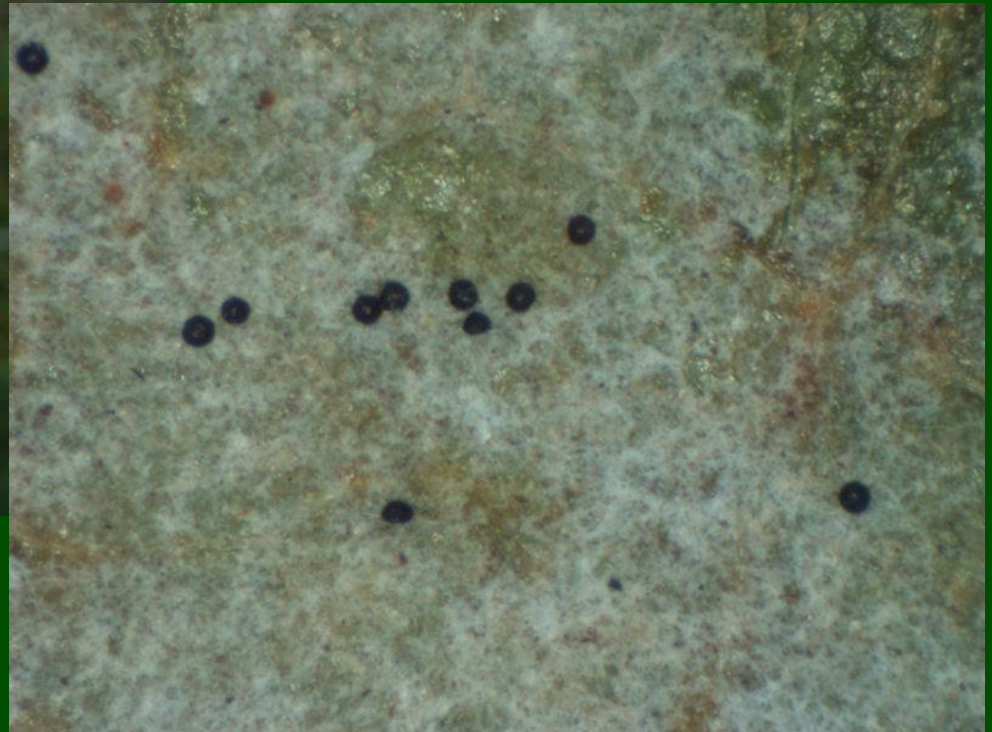
kulovitá askomata jsou označována jako erysiphální perithecia; jsou opatřena tvarově specifickými přívěsky a obsahují pro daný rod charakteristický počet vřecek
celkem 13 rodů a téměř 500 druhů

Erysiphe (Microsphaera) alphitoides (herbářová položka)
padlí dubové

Jeden z nejhojnějších zástupců řádu *Erysiphales*, častý na podzim na dubových listech.

povrch listu při malém zvětšení
– mycelium a kulovité plodnice

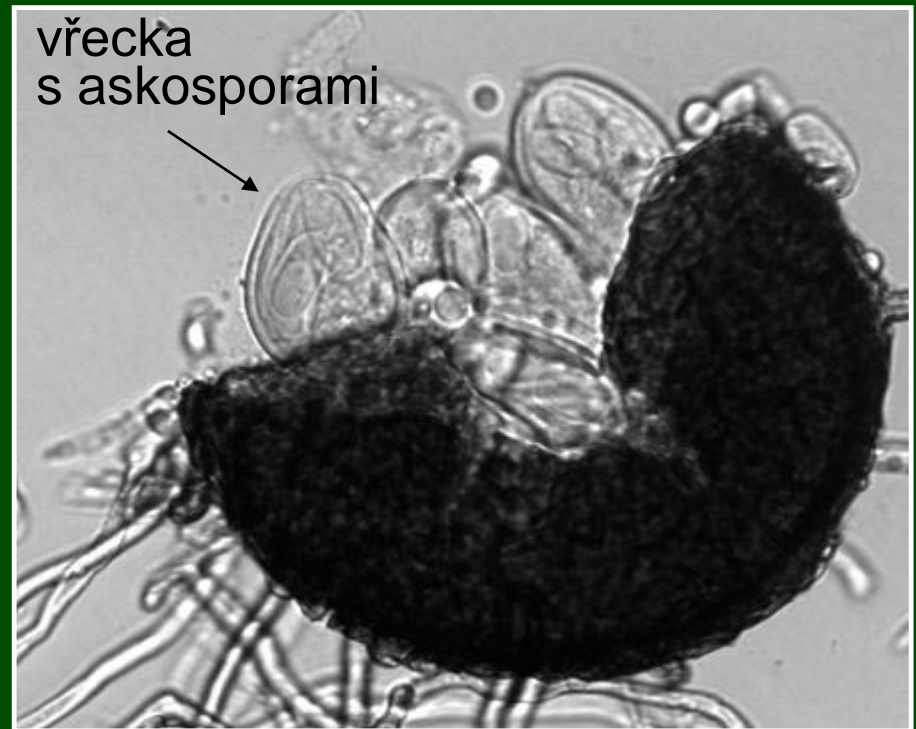

Erysiphe (Microsphaera) alphitoides padlí dubové

(mikroskopický preparát)

Askomata (kleistothecia) jsou opatřena rozvětvenými hyalinními přívěsky.

V askomatu je větší počet vřecek.

TŘÍDA: Pezizomycetes

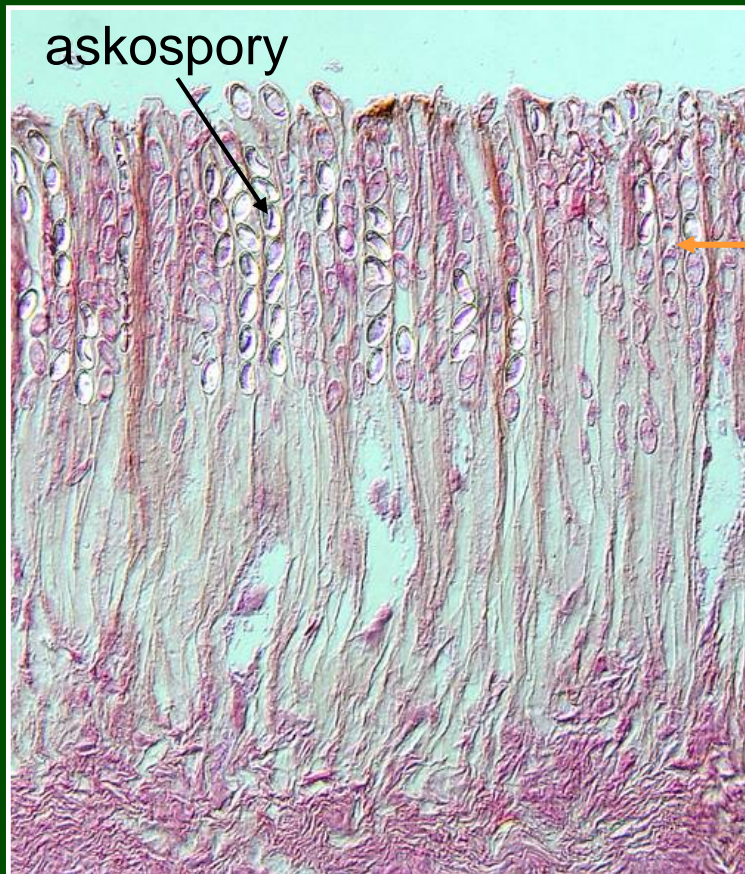
ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

- operkulární diskomycety, asi 165 rodů a 1100 druhů
- askomata jsou často výrazně modifikovaná apothecia
- vřecka funkčně unitunikátní, otevírají se víčkem
- většinou půdní saprotrofní organizmy, často na mrtvém dřevě a rostlinném opadu, některé druhy jsou antrakofilní nebo koprofilní

Peziza – řasnatka   Víceméně miskovitá askomata
(apothecia) dosahují velikosti 5-10 cm.

výskyt na různých substrátech
(dřevo, půda, spáleniště, zdivo)

průřez výtrusorodou vrstvou
(hymeniem) zralého apothecia

palisáda
vřecek a
parafýz

Morchella – smrž

Morfologicky silně diferencovaná
stopkatá apothecia

na jaře v sadech a parcích
oblíbené jedlé druhy

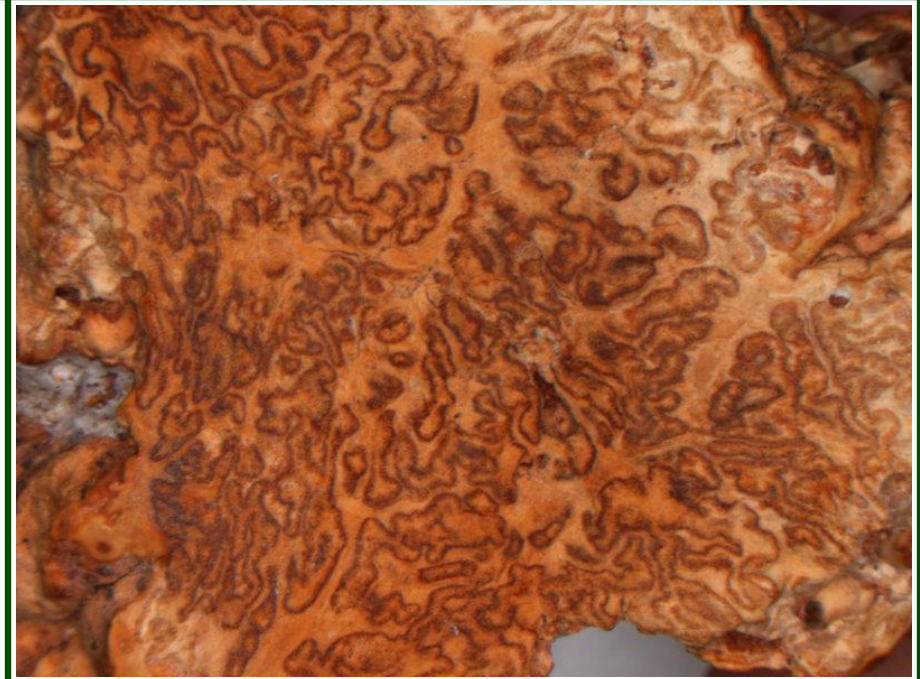
Choiromyces venosus – bělolanýž obecný

morfologicky extrémně diferencovaná podzemní apothecia
- tzv. tuberothecia

silně aromatická – zoochorie

mykorrhiza se dřevinami, výskyt na hlinitopísčitéch půdách

řez plodnicí se zprohýbaným rouškem

Přehled objektů

Oddělení: Myxomycota (Mycetozoa) – hlenky

Třída: Myxomycetes (Myxogastrea)

Řád: Liceales   *Lycogala epidendrum* (vlčí mléko oranžové) -
aethalia

Řád: Stemonitales   *Stemonitis* sp. (pazderek) - sporangium s kapiliciem

Oddělení: Ascomycota – vřeckovýtrusné houby

Třída: Sordariomycetes

Řád: Hypocreales   *Nectria* (rážovka) – sporochia a shluky perithecií
na větvích, průřez perithecií (TP)

Řád: Xylariales   *Xylaria polymorpha* (dřevnatka mnohotvárná) -
stroma, na průřezu perithecia

Třída: Leotiomycetes

Řád: Erysiphales   *Erysiphe alphitoides* (padlí dubové) - kleistothecia

Třída: Pezizomycetes

Řád: Pezizales   *Peziza* (řasnatka) - řez apotheciem: vřecka, parafýzy

Morchella (smrž) – apothecium

Choiromyces (bělolanýž) – apothecium (tuberoth.)